

عنوان مقاله:

تورمالین ، کانی گرانبها جایگاه و موارد استفاده آن در ایران و جهان

محل انتشار:

اولین همایش زمین شناسی زیست محیطی و پزشکی (سال: 1386)

تعداد صفحات اصل مقاله: 7

نویسنده:

لعیا روزبهانی - دانشگاه شهید باهنر کرمان ، بخش زمین شناسی

خلاصه مقاله:

تورمالین با فرمول عمومی از سنگهای قیمتی با رنگهای متنوع است که از گذشته های دور در کشورهای منطقه ی مدیترانه شناخته شده است . اما هلندی ها این کانی را در سال 1703 میلادی از سری لانکا به اروپا آورده و آن را همانند گویش محلی سیلانی ها ، تورمالی (Turmali) سنگی با رنگهای مختلط نامیدند . در فارسی به این سنگ کهرکن گفته می شود و در نمونه دستی دارای گستره ی رنگی بی رنگ ، صورتی ، قرمز ، زرد ، قهوه ای و ... تا بیش از 12 رنگ جداگانه می باشد . شکل این کانی ، سوزن مانند است که به واسطه ی روبه ی صاف و صیقلی شده و محدب بیشتر آن را به صورت Intaglio ، Camzo ، ویا گرد تراش می دهند . در مقطع نازک تورمالین به واسطه ی چند رنگی مشخص ، شکستگی های نامنظم قابل تشخیص است . بر اساس خصوصیات بلور شناسی آن را در سیستم تبلور تری گونال (منفی) قرار می دهند . تورمالین بر اساس اختلاف در ترکیب شیمیایی و رنگ رده بندی می شود : مانند برگریت حاوی کاتیون آهن ، دراویت حاوی کاتیون منیزیم که دارای زرد مایل به قهوه ای است . آلبائیت (تورمالین لیتیوم دار) ، روبلیت تورمالین قرمز و صورتی ، وردرلیت تورمالین سبز رنگ . تورمالین از سنگهای قیمتی از نوع متوسط می باشد که بیشتر با پیردوت ، بریل ، گارنت ، شیشه ، کربندوم اشتباه می شود . بر اساس محل تشکیل می توان متداول ترین و باارزترین سرچشمه ی تورمالین ها را در پگماتیتهای گرانیتهای و سنگهای در برگیرنده آن دانست علاوه بر این منشاء تورمالین را به صورت کانی فرعی در سنگ آذرین و دگرگونی نیز می دانند . تورمالین در ایران بیشتر در پگماتیت ها و آپلیت هایی که توده ی گرانیتهای را قطع می کند دیده می شود . برای نمونه می توان به بلورهای درشت شورل سیاهرنگ در رگه های پگماتیتهای موجود در گرانیتهای شهر مشهد (نزدیک خواجه مراد) ، رگه پگماتیتهای موجود در توده گرانیتهای الوند در کنار جاده همدان - تورسکان (مسیر گنج نامه - سرکان) و توده ی گرانیتهای کوه گبری کنار جاده کرمان رفسنجان اشاره کرد . از سنگهای آتشفشانی دگرگون شده حاوی تورمالین نیز شرق علم کوه با سن کرتاسه گزارش شده است . البته لازم به ذکر است که در ایران بجز تورمالین های سیاه از تورمالین های رنگینی که به عنوان گوهر به کار می رود نشانه ای یافت نشده است . تورمالین علاوه بر ایران در بسیار از کشورهای نیز تولید می شود . بلورهای بزرگ و تماشایی آن در برزیل ، ماینه ، کالیفرنیا ، آمریکا و ماداگاسکار پیدا شده است و امروزه کشورهای زیادی در قاره آفریقا تولید کننده تورمالین های قیمتی خوب و ناب هستند . همچنین این تورمالین ها در چندین کشور واقع در آسیا ، اروپا و استرالیا نیز یافت شده است .

کلمات کلیدی:

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/15586>

